Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXII. Ч. 37. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 25-го ЛЮТОГО 1953. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, FEBRUARY 25, 1953. No. 37. VOL. LXII.

МЕК КАРТІ ТВЕРДИТЬ, ЩО КОМУНІСТКА ПРАЦЮВАЛА ЯК ШИФРУВАЛЬНИЦЯ В АРМІЇ

ВІН ЗАПЕВНЯЄ, ЩО АННІ ЛІ МОСС Є ЧЛЕНОМ КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ, АЛЕ ВОНА ЦЕ ЗАПЕРЕЧУЄ; ПЕНТАГОН ЗАЯВЛЯЄ, ЩО АННІ ЛІ МОСС НІКОЛИ НЕ МАЛА ДОСТУПУ ДО ТАЄМНИХ ІНФОРМАЦІЙ

Вашинґтон. — Сенатор Джозеф Р. МекКарті переслухував свідків у справі Анні Лі Мосс, яка, згідно з його твердженнями, працювала як шифрувальниця в Пентаґоні. Це переслухування мало бути вступом до переслухування секретаря армії Роберта Т. Стівенса в справі почесного звільнення з армії майора-дентиста після того, як виявлено, що він комуніст. Свідок Мері Маркворд, зізнаючи в справі затруднення Анні Лі Мосс в Сиґналізаційному Корпусі, заявила, що Мосс була членом комуністичної партії в 40-х роках, платила членські вкладки і мала партійний білет. Марквορд була членом комуністичної партії від травня 1943 до жовтня 1949 року з доручення Федерального Бюра Інвестиґацій і мала нагоду ствердити, що Мосс була на списку членів комуністичної партії. Сама Мосс не могла з'явитися на переслухання, бо вона перебуває на лікуванні від січня цього року, коли її звільнено з посту операторки машини і призначено на урядовця до відділу постачання. Армія заявляє, що Мосс ніколи не мала доступу до таємних документів, і тому не могла бути шкідливою для безпеки країни. Марквορд заявила, що вона ще в 40-х роках повідомила ФБІ про те, що Мосс належить до комуністичної партії, але її ніколи не кликали на переслухання. Сенатор МекКарті заявив, що Мосс заперечуватиме своє членство в комуністичній партії, бо вона, коли подавала прохання про працю в армії, присягала, що до компартії не належить. Адвокат Мосс заявив, що його клієнтка з'явиться на переслухання після того, як виздоровіє.

Боротьба за зменшення податків

Вашинґтон. — На Конґресовій Комісії Способів і Метод ведеться боротьба демократичних членів цієї комісії за зменшення податків. Демократи пропонують підвищити дотеперішню суму, — вільну від оподаткування (600 долярів на одну особу), а також зменшити на 10 відсотків податки, які платиться під час купівлі деяких товарів (лікери, тютюн, ґазоліна і авта). Республіканський провідник цієї комісії не допускає до голосування в цій справі, покликаючися на давнішу ухвалу комісії, на яку погодилися обидві партії. Згідно з цією ухвалою, про обниження податків від продажу мають нараджуватися аж після того, як вирішать податкову справу в загальному. Республіканці ще не вирішили, чи можна допустити до зменшення податків від продажу, бо тоді поважно зменшилися б державні прибутки, і не було би джерела, з якого можна було б покрити втрати. Демократи заповідають, що вони поставлять свої внески на повній сесії Палати Репрезентантів, якщо не вдасться переформувати їх на Комісії.

Д-р Солк почав щеплення проти дитячого паралічу

Пітсбурґ, Па. — Д-р Джонас Е. Солк, професор Пітсбурзького університету, почав перше масове щеплення шкільних дітей проти дитячого паралічу. В першому дні він нащепив 500 дітей з 1, 2 і 3 кляси публічних шкіл, в тому числі і своїх трьох дітей. Щеплення має закінчитися до 1 червня. Д-р Солк щепить тільки тих дітей, батьки яких на це погодилися. Кожна дитина дістає 1 кубічний центиметер сироватки, яка містить у собі „мертвий" вірус дитячого паралічу. Цей вірус заслабий, щоб викликати недугу, але досить сильний для того, щоб викликати в дитячому організмі розмноження протитілець, які забезпечують дитину від жахливої недуги. Пробні щеплення мають виявити такі три проблеми: скільки сироватки треба на одно щеплення; як часто треба щепити, щоб дитячий організм був відпорний на цю недугу, і які відступи повинні бути між окремими щепленнями. Сироватка д-ра Солка — це не ґамма ґльобуліна, якою щепили минулого року і яка, згідно з досвідом спеціялістів, не забезпечувала дітей від занедужання. Сироватка д-ра Солка різниться також і від тієї матерії, якою цього літа Крайова Фундація для поборювання дитячого паралічу має нащепити понад 1,000,000 дітей.

В АМЕРИЦІ

● По всій країні збирають гроші на створення національного музею в домі бувшого державного секретаря Кордела Толла, в якому він народився 82 роки тому. Дім цей знаходиться недалеко Бирдставну в стейті Теннессі. На побудову цього музею потрібно 200,000 долярів. Стейт призначив на цю ціль 9,000 долярів.

● Дирекція Цивільної Аеронавтики рекомендує турбомоторові літаки спершу випробовувати при транспортуванні товарів і аж після того вживати їх як пасажирських літаків. Ця ж таки сама дирекція повідомляє, що турболітаки збудовані в ЗДА, перевозитимуть людей десь після 1957 року. Вони почнуть курсувати на внутрішніх летунських лініях.

● Група американських промисловців і підприємців прибула до столиці Колюмбії Воґоти, щоб обговорити можливості поширення американських інвестицій в тій країні.

● Президентська Комісія для зменшення жертв на автострадах складається з 40 осіб. В другому дні її конференції промовляв віце-президент Ричард Ніксон, який заявив, що ця конференція напевно спричиниться до зменшення смертельних випадків і матеріяльних втрат на шляхах ЗДА.

● Джордж Ф. Кеннан, бувший амбасадор ЗДА в СССР, заявив кореспондентові місцевого часопису, що він не радив би учням Прінстонського університету вибирати дипломатичну кар'єру, бо тепер створилася така ситуація, при якій невідповідно трактують людей у дипломатичній службі. Кеннан був на дипломатичній службі від 1927 року аж до минулого року, коли зрезиґнував зі свого посту, внаслідок того, що Совєти відмовилися впустити його до Москви; крім того, він розійшовся у поглядах із теперішнім державним секретарем Джоном Фостером Доллесом.

● Хоч кількість затруднених у Канаді дещо нижча від нормальної, Канадійський Торговельний Банк заявляє, що немає небезпеки, щоб безробіття далі поширювалося. Число безробітних, дещо більше в порівнянні з попередніми роками, треба пояснювати збільшенням числа робітників взагалі.

● На півночі від Квібеку (Канада) відбуваються військові маневри, ціллю яких є випробувати військовий виряд і витривалість вояків у зимову пору. В цих вправах бере також участь летунство.

ПОСТРАХ КОМУНІСТІВ — СЕНАТТОР МекКАРТІ І ЙОГО КОМІТЕТ

Сенатор МекКарті та інші члени очолюваної ним Сенатської слідчої підкомісії у Вашинґтоні під час переслухань в справі комуністів в Армії. — На фото: сен. Чарлз Поттер, сен. МекКарті, сен. Генрі Джексон, сен. МекКлілен.

ГЕН. СМИТ РАДИТЬ ВІДНОВИТИ ДИПЛОМАТИЧНІ ЗВ'ЯЗКИ З ВАТИКАНОМ

Вашинґтон. — Підсекретар в державному департаменті генерал Беделл Смит зізнавав перед Конґресовою Комісією Видатків і заявив, що на його думку, ЗДА повинні відновити свої дипломатичні зв'язки з Ватиканом. — Він заявив, що говорить у свому власному імені, а не від департаменту, бо це справа політична, яку повинні вирішити інші чинники. Смит заявив на запит демократичного конґресмена Джона Дж. Руні, що таке вирішення цієї справи „було б великою користю для уряду ЗДА", коли мається на увазі боротьбу з комунізмом. Смит говорив про присутність у Ватикані особистого представника президента, хоч загально відомо, що Ватикан волів би мати в себе представника ЗДА, а не тільки особистого представника президента. Цю справу бажав був розв'язати ще попередній президент Гаррі Труман, який іменував був своїм представником у Ватикані генерала Марка В. Кларка, але тоді, в жовтні 1951 р., постала така сильна опозиція проти такого вирішення цієї справи, що він залишив її, а Кларк зрезиґнував зі свого становища, не обнявши навіть його. Проти представника ЗДА в Ватикані виступали всі некатолики, а також політичні групи. ЗДА не мають свого представника в Ватикані від 1868 року, аж президент Ф. Д. Рузвелт вислав був у грудні 1939 року свого особистого представника до Ватикану, який зайняв своє становище в січні 1940 року. Був ним дипломат Тейлор.

Недбайливе господарювання в амбасадах ЗДА

Вашинґтон. — На Конґресовій Комісії Видатків обговорювано справу недбайливого господарювання в деяких амбасадах. Виявилося, що в архівному будинку амбасади ЗДА в Лондоні ще й досі живе 13 осіб, які спровадилися туди ще під час війни. Стверджено, що державний департамент не знає, що зробити з будинком, який ще в 1947 р. подарувала урядові ЗДА Барбара Гаттон, теперішня пані Порфіріо Рубіроза. В амбасаді в Брюсселі (Бельгія), крісла, закуплені для стенографів, непрактичні, бо надто „модні" для свого призначення. В Парижі уряд ЗДА купив у барона Моріса Ротшильда будинок за 1,959,000 долярів, з якого власник забрав мистецьке влаштування, замінивши його дешевою імітацією. ЗДА мають у Марселі „надзвичайно кумедне приміщення", до якого не можна заїхати автом і в якому немає води. Всі ці справи виявлено під час переслухання трьох конґресменів, які минулого року оглядали приміщення амбасад і консулятів.

ДІТРОЙТ ЗАПОЧАТКУВАВ ЮВІЛЕЙНІ СВЯТКУВАННЯ УНСОЮЗУ

Дітройт, Міш. — Місцева українська громада започаткувала минулої неділі цілу низку ювілейних святкувань, що відбудуться цього року по багатьох наших громадах для відзначення 60-річчя Українського Народного Союзу. В програму дітройтських святкувань входила промова голови УНСоюзу п. Дмитра Галичина, вступне слово головного радного Володимира Дідика, який теж проводив програмою свята, та виступи хору „Сурма" під диригентурою д-ра В. Кушніра, фортепіянове сольо пані Надії Дячун та сольоспів ліричного сопрана пані Ірини Бойко-Якима. В програму святкувань входив теж бенкет, яким проводив Іван В. Іванчук. Святкування мали широкий відгомін у місцевій американській пресі, про що мова на іншому місці (див. редакційна: „Надхнення і гордість").

ПІВ СОТНІ ТАНЦЮРИСТІВ ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ ДО ВИСТУПУ НА ЮВІЛЕЙНОМУ ФЕСТИВАЛІ УНС В КАРНЕҐІ ГОЛЛ

Ню Йорк. — Кожного понеділка, досі в приміщеннях УМСА при 23-ій вулиці, а в наступний понеділок в Українському Народному Домі при 142 2-га Евеню, понад пів сотні молодих танцюристок і танцюристів з-поміж тут народженої і новоприбулої молоді приготовляється до виступу на Ювілейному Фестивалі Українського Народного Союзу, заповідженому на 16-го травня ц. р. в Карнеґі Гол. Танцюристи виступлять в рямках уривку опери Лисенка „Майська Ніч", яку виставить Метрополітальний Комітет Ліґи Української Молоді та хор тієї Молоді під проводом Степана Марусевича та під загальним музичним керівництвом Ольги Дмитрів. Режисеруватиме дир. Йосип Гірняк. На тих святкуваннях, як уже проголошено, виступлять також об'єднані хори метрополітальної округи Ню Йорку і Ню Джерзі під диригентурою Олександра Микитюка, що виконають кантату Кишакевича „Катерина" в супроводі Української Симфонічної Оркестри. Підготову танцюристів до виступу ведуть спільно три керівники танцювальних груп: Іван Фліс, Володимир Бакад та д-р Роман Петріна. Загальне керівництво має Іван Фліс. Подібно, як танцюристи, Метрополітальний Хор, що підготовляє оперу, матиме свою чергову пробу (в понеділок о год. 8:30) вже в залі Народного Дому при 142 2-га Евеню (між 8 і 9 вулицями).

54 міл. примірників газет кожного дня

Филаделфія, Па. — Інформаційний річник, присвячений пресі, повідомляє, що в 1953 році в ЗДА кожного дня друкувалося 54,048,953 примірники газет англійською мовою. Це перший раз в історії преси в ЗДА загальний наклад газет перевищив 54 мільйони. Зріст щоденників свідчить про те, що щоденна преса не втрачає свого значення, хоч велику конкуренцію роблять їй радіо та телевізія. Вечірні часописи появляються кожного дня в кількості — 32,402,000 примірників, а ранішні щоденники — в 20,662,000 примірників; вони виказують найбільший зріст в останніх кільканадцятьох роках.

Совєтські маршали обвинувачують Америку в підготовлюванні війни

Москва. — Цьогорічне святкування 36-их роковин червоної армії відбулося гучніше й гомінкіше, як в останніх роках. 20 гарматніх стрілів започаткували цілу низку спеціяльних імпрез — спортових змагань, радіо- і телевізійних програм, маніфестацій і промов. Начальник штабу червоної армії, маршал Соколовський, і маршал артилерії Чистяков, у своїх промовах, гостро заатакували З'єдинені Держави, закидаючи їм — за звичайною совєтською фразеологією — що ЗДА ведуть „політику війни" і готовляться до „нападу на СССР та інші демократичні держави". — Все це було сполучене з самохвальбою і погрозами. Соколовський написав спеціяльну довжелезну статтю до „Ізвєстій" на цю тему, а Чистяков дав інтерв'ю аґенції ТАСС. Військовий міністер СССР маршал Булґанін видав окремий заклик до скріплювання військової сили СССР.

Нове масове виселювання українців до Казахстану

Совєтська преса присвячує багато місця кампанії за побільшення засівної площі на пустинних величезних просторах на схід від України й Каспійського моря, головно на землях Казахстану. Міністер хліборобства Бенедіктов заповів, що ще цього року віддано буде під управу радгоспів 1,800,000 гектарів землі і 500,000 гектарів під управу колгоспів. Разом передбачається взяти під управу круглo 5,750,000 гектарів дотеперішніх неужитків та теренів, що їх ще не торкнулась людська рука. Ці пляни пов'язані, очевидно, з новим пляном масового переселювання нещасливих жертв совєтських експериментів. В офіційному повідомленні говориться, що „впродовж кількох днів 5,000 хлопців і дівчат з Москви, 8,000 — з України, 1,000 — з Кубані і сотні інших молодих патріотів з інших частин Совєтського Союзу висловили своє бажання (?!) взяти участь у побільшуванні засівної площі в Казахстані". У перекладі на зрозумілу мову це значить, що тисячі українців примусово переселюються в безлюдні пустелі Казахстану на поневіряння в умовинах, негідних людини.

Канцлер Аденауер закликає підсовєтських німців до видержливости

Берлін. — Західньо-німецький канцлер Аденауер і сім західньо-німецьких міністрів прибули до західнього Берліну, щоб заманіфестувати свою єдність з берлінцями і виголосити з того найдалі на схід висуненого німецького міста промови, звернені до східніх німців. У двох одногодинних промовах канцлер Аденауер закликав східніх німців, що перебувають під совєтським режимом, бути терпеливими, вірити в перемогу слушної німецької справи і не заломлюватись духом внаслідок невдачі Берлінської конференції. Аденауер урочисто заявив, що 45 мільйонів німців у Західній Німеччині не припинять боротьби за об'єднання з 18 мільйонами підсовєтських німців. Зокрема Аденауер відраджував робити проти комуністичного режиму одверті бунти, бо внаслідок цього приходили б репресії, які цілком розірвали б зв'язок між східньою і західньою частинами Німеччини. Аденауер обіцяв, що західньо-німецький уряд в більшій мірі, як досі, допомагатиме Західньому Берлінові, передусім у покритті дефіциту Західнього Берліну, що становить 55 мільйонів долярів, і в зменшенні безробіття. — Канцлер Аденауер дістав листа від англійського міністра закордонних справ Ідена з висловленням жалю, що Берлінській конференції не вдалося перевести об'єднання німецького народу. Другого листа дістав він від французького міністра Бідо з запрошенням на розмову в різних актуальних справах.

● 20 театрів на Бродвеї в Ню Йорку давали спеціяльні пополудневі вистави в День Вашинґтона. Ця новинка публиці сподобалась і всі театри були переповнені.

ГРОМАДА В ДЖЕРЗІ СИТІ — НА ПЕРШОМУ МІСЦІ В ЖЕРТВЕННОСТІ

Джерзі Сиτі. — Відносно невелика місцева українська громада вийшла на шосте місце в сумі зложених датків до Українського Народного Фонду, але займає перше місце в жертвенності, якщо загальну суму датків порівняти з кількістю населення — стверджено на загальних зборах місцевої філії Українського Конґресового Комітету, що відбулися минулої неділі, 21-го лютого. На зборах обговорено низку важливих місцевих справ та стверджено загальне недомагання всіх наших громад: недостачу охочих до праці одиниць. Вияснення про працю та дальші пляни централі УККомітету давав приявний на зборах організаційний референт та директор канцелярії УКК п. Юліян Ревай. На голову нової Управи Філії переобрано п. Шарана, а до Управи, крім нього, увійшли: проф. Савчук, п. Гіль, п. Ґавур, п. Литвинка, проф. Мухин, п. Колодій, п. Домарецький, п. Паниківський, п. Дзядів, інж. Церквич, п. Костів, п. Ясеньовський, п. Вук, п. Кохан та п. Присуляк. Винесено теж низку рішень щодо дальшої праці в громаді.

З'ЄДИНЕНІ ДЕРЖАВИ НЕ ВИЗНАЮТЬ ЧЕРВОНОГО РЕЖИМУ В КИТАЮ

ДЖ. Ф. ДОЛЛЕС ТВЕРДИТЬ, ЩО СОВЄТИ ЗНАХОДЯТЬСЯ В „БЕЗВИХІДНІЙ СИТУАЦІЇ". — ПОЛІТИЧНІ КОЛА НЕДОВІРЛИВО СТАВЛЯТЬСЯ ДО ПЛЯНОВАНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ В ЖЕНЕВІ

Вашинґтон. — „З'єдинені Держави в ніякому випадку не визнають Комуністичного Китаю" — запевнив державний секретар Дж. Ф. Доллес конґресову комісію закордонних справ. Він відповідав дві години на запити конґресменів, стурбованих рішенням учасників Берлінської конференції відбути в Женеві конференцію в справах Кореї і Індо-Китаю з участю комуністичного Китаю, як учасника рівнорядного з усіми іншими приявними там державами. Деякі республіканські конґресові лідери добачили в згоді Доллеса на таку конференцію — крок в напрямку визнання комуністичного Китаю якщо не „де юре" (формально), то „де факто" (фактично). Голова комісії закордонних справ в Конґресі, Р. Б. Чіперфілд, переповідаючи заяву Доллеса, ствердив, що Доллес виступатиме в Женеві проти права червоного Китаю говорити про будь-які інші справи, крім справ Кореї і Китаю, де китайські комуністи є аґресорами, отже безпосередньо в цих державах заінтересовані. З'єдинені Держави мають завжди перевагу в переговорах з Совєтами, заявив Доллес. Ця перевага полягає в тому, що ЗДА хочуть того, чого хоче більшість людства у світі, і коли Совєти спротивляються американським вискам, то думка світу про Совєти падає щораз нижче. Совєти, мовляв, вманеврували себе у безвихідну ситуацію: неспокій в комуністичних державах такий великий, що комуністи бояться давати громадянам більшу свободу, щоб вона не була використана проти режиму. Коли ж громадяни не дістають свободи, то неспокій і невдоволення ростуть щораз більше. Не зважаючи на всі арґументи в обороні становища, що його Доллес займав у Берліні, він не дуже переконав конґресменів і не прихилив опінії американських політичних кіл в свою сторону, — твердять вашинґтонські кореспонденти великих часописів. Доказом того є, напр., факт, що названий конґресмен Чіперфілд не відповів на питання одного журналіста, чи його задовольнили пояснення Доллеса. „Доллес дав дуже вичерпні інформації" — сказав Чіперфілд виминаюче і перестав далі говорити на цю тему. Конґресмен Смит з Висконсину сказав одверто: „Я не є певний, чи ми не опинимося в ситуації, в якій будемо примушені погодитися на допущення червоного Китаю до Об'єднаних Націй". На середу була призначена промова Доллеса перед сенатською комісією для закордонних справ. У відношенні до поведінки Доллеса в Берліні між сенаторами панує ще більший критицизм, як між конґресменами. Особливо невдоволений голова республіканської більшости в сенаті Новленд, який вніс до конґресового рекорду свою промову, що її в неділю виголосив був в Ню Йорку, з гострою критикою допущення червоного Китаю на рівних правах учасника конференції в Женеві. Новленд заявив просто, що він боїться, щоб Женева не стала новим „далекосхідним Мюнхеном" (натяк на угодовецьку конференцію з Гітлером у Мюнхені в 1938 році). Зате заступник державного секретаря генерал Бедел Смит вдоволений вислідами Берлінської конференції, бо, мовляв, ця конференція потвердила ще раз, що СССР не змінив своєї засадничої політики.

Французи зволікають з ратифікуванням оборонного пакту

Париж. — Хоча французький прем'єр Ляніель заявив був, що пакт про Европейську Оборонну Спільноту опиниться в парляменті для ратифікації зараз після закінчення Берлінської конференції міністрів закордонних справ, проте французькі парляментарі не виявляють ніякого бажання приспішувати цієї справи. Навпаки, існує тенденція зволікати аж до закінчення Женевської конференції, яка має розпочатися 26 квітня ц. р. Деякі французькі політики твердять, що пакт про Европейську Оборонну Спільноту тісно в'яжеться з війною в Індо-Китаї з уваги на заанґажування у тій війні французьких збройних сил, і тому треба виждати на вислідι Женевської Конференції. Проти цього виступає міністер закордонних справ Бідо, але фактично справа представляється так, що дебата над ратифікацією того пакту не може розпочатись в парляменті, поки не зголосять свого внеску 4 комісії: закордонних справ, військових справ, заморських територій і фінансова. Тим часом більшість членів комісії закордонних справ є проти ратифікації того пакту — вони не формулють свого становища і не відсилають пакту до парляменту, а без цього всі інші названі комісії не можуть окреслити свого становища. Бідо написав листа до німецького канцлера Аденауера у справі поладнання „різних справ". Під цим треба розуміти передусім справу Зарщини, від полагодження якої залежить ратифікація пакту Оборонної Спільноти французьким парляментом.

В СВІТІ

● В англійському парляменті зголошено інтерпеляцію у зв'язку з газетним повідомленням про те, що американські сенатори Бриджес і Саймінґтон прибули до Англії для перевірки активности комуністів у фабриках літаків, що їх ЗДА замовляють в Англії. Речник уряду запевняв, що англійські робітники не зізнаватимуть ні перед якими чужинецькими органами.

● Ген. Карль Оберґ, начальник поліції у Франції під час німецької окупації, і його ад'ютант полк. Гельмут Кнохен, відповідатимуть перед французьким військовим судом за масові арешти, виселювання і вбивства, доконані за час їхнього урядування. Як це сталося, що цих німців судитимуть за воєнні злочини аж за дев'ять років після закінчення війни — часописи не вияснюють.

● Тадао Ямада, 26-літній радник японської амбасади в Західній Німеччині, згинув у Вонні у вуличній автомобільній катастрофі.

● Британський наслідник престолу, 5-літній принц Чарлз і його сестра, 3-літня принцеса Анна, виїдуть до Добруку на узбережжі північної Африки, щоб зустріти батьків, королеву Єлисавету II та князя Единбурґа, коли вони вертатимуться із навколосвітньої подорожі до Англії. Діти Єлисавети не були ще ніколи поза межами Англії.

● У головній кватирі НАТО під Парижем відбувається конференція військових лікарів-хірургів п'яти держав, членів НАТО, і одного цивільного хірурга, що заступає шосту державу. Вони мають уодностайнити технічні деталі медичної служби у збройних силах НАТО, до якого належать з своїми арміями 16 різних держав. На тих нарадах головує шеф-лікар американської армії в Европі.

● З Беоґраду повідомляють, що на території Юґославії приземлився мадярський бойовий літак совєтської конструкції МІҐ 15, ніби наслідком вичерпання пального.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

„НАДХНЕННЯ І ГОРДІСТЬ"

„Засуджені на рабство чужими володарями, загартовані й самоусвідомлені люди з овіяних вітрами степів та плодючих земель України в Східній Европі належать до найвартісніших громадян Дітройту. Навіть користування назвою „Україна" було заборонене тим людям, які впродовж великої частини своєї історії були уярмлені російськими царями, а тепер Совєтським Союзом. Подих волі вчинив чудо над вчасними іміґрантами. Вони скинули тавро рабства, накидуване їм впродовж ґенерацій. Вони поспішили впевнити себе самих і доказати американцям, що вони не менш вартісні як інші національності. І так вони створили Український Народний Союз. Для них це був живий символ того, що українці, якщо мають нагоду, можуть творити й управляти своїми власними інституціями і також можуть дати свій вклад у ріст і велич Америки... Український Народний Союз сьогодні є надхненням і гордістю для українців у цілому світі..."

Ці слова взяті дослівно з „Дітройт Нюз", де вміщено довшу інформацію-коментар з нагоди відзначення 60-літнього ювілею УНСоюзу, що відбулося там 21-го лютого ц. р. А для потвердження такого означення УНСоюзу наведено в першу чергу числа: кількість членів і відділів у цілій країні, загальну суму майна, яка переступила 15 мільйонів і є імпозантна навіть для звиклого до великих чисел американця, а також подано короткий перегляд організаційної, культурної, видавничої та політичної діяльности Союзу. Далі в цьому коментарі сказано: „Український Народний Союз є світською організацією, яка служить всім українцям, незалежно від їхніх релігійних переконань та соціяльної чи політичної приналежности. Проте, ця організація є одним з найбільш рішучих ворогів комунізму, на поборювання якого скеровує велику частину своєї активности..."

Це, очевидно, не перший раз американська газета так високо оцінює Український Народний Союз та його працю, а через нього і весь український нарід та його вартість. За 60 років існування та діяльности УНСоюзу таких і подібних коментарів було вже стільки, що їх можна б зібрати в грубі томи, подібно, як і тих статтей, що появилися на видані УНСоюзом англомовні твори про Україну та її нарід, його культуру, історію та змагання. І коли в цій конкретній новій публікації стверджується, що Український Народний Союз є „надхненням і гордістю для українців у цілому світі", то всі вони засвідчують, що Український Народний Союз є для американців одним з найбільш переконливих доказів вартости і великої творчої сили українців. Що ж бо може переконати американця більше в спроможності та вартості народу, як не організація, що, не зважаючи на найбільші труднощі та перешкоди, зібрала в своїх рядах десятки тисяч членів і створила багатомільйонове майно. Якщо ж до того долучити всенародний характер цієї організації, її клясично-демократичну систему, її відданість великим ідеалам цієї країни та ідеалам народу, назву якого вона носить, її виразне загальнонаціональне політичне обличчя, то ясно, що до такої організації не можна не мати респекту, не можна не ставити її за приклад іншим.

Шкода тільки, що між нашими людьми є ще багато таких, які недоцінюють усіх тих важливих моментів в Українському Народному Союзі та в його значенні для української справи. Якби вони ці моменти розуміли і доцінювали, то сьогодні цілком певно не було б ані одного свідомого українця поза Українським Народним Союзом, він збільшився б на десятки тисяч нових членів і тим самим ще більше зросла б його переконлива сила для американців про творчу вартість українського народу.

Український Народний Союз відзначає в цьому році своє 60-річчя, з нагоди якого й прозвучав згаданий вище американський голос. Головний Уряд у своєму ювілейному заклику з цієї нагоди поставив перед нашою спільнотою скромне завдання: збільшити в цьому році УНСоюз бодай на 5,000 нових членів. Сказане вгорі доводить, що виконання цього завдання ще тільки посилило б цю організацію, яку американці вважають „надхненням і гордістю" для українців у цілому світі, за один з найбільш переконливих аргументів про вартість і спроможність українського народу.

МОВА ІНШОГО ТОНУ

(Допис із Лондону)

Загальне розчарування з вислідів Берлінської конференції змінило обережний тон преси цієї країни. Коли йшла підготова до конференції в Берліні в січні, то над нею, справою всі „хухали", як над новонародженою дитиною, щоб не застудити і не „зурочити".

Як далеко йшла преса в цій країні, щоб догодити Москві і не „налякати" можливости порозуміння, бачимо з свідомого замовчування пресою в Англії „ювілею" 300-ліття Переяславського договору. Хоч Москва зробила з 300-ліття Переяслава „всесоюзне свято", преса Британії цього „не помітила". Тільки „Таймс" умістив дуже поверхову статтю Ісаака Дойчера, в якій автор „намішав капусти з ґорохом" і не виявив розуміння української проблеми. По суті, та стаття є обороною російського панування в Україні, бо підносить до неба всякі „добродійства", що їх, мовляв, принесла Совєтська Росія в Україну. „Манчестер Ґардіян", друга газета високого рівня, навіть не назвала статті про Переяславський договір належним іменем, а тільки „казкою про два міста" (Київ і Москва).

Однак тактика Молотова змінила цей обережний тон. Коли виявилося, що Москва не хоче зробити навіть найменших уступок західнім великодержавам і цинічно домагається таких позицій в Европі, які забезпечили б комуністичній армії дальший наступ на Захід, — в громадській думці Британії зросла тривога. Дехто порівнює цю тривогу з настроями після угоди з Гітлером і Муссоліні в Мюнхені 1938 р.: тоді уступки тільки збудили апетит німецького диктатора.

З приводу теперішньої ситуації в Европі та в цілім світі беруть слово не тільки політики, але також військові діячі. З промовою про попередження російської аґресії виступив у радіо маршал британського летунства, бувший начальник штабу повітряних сил сер Джан Слессор. Маршал Слессор ствердив у своїй промові, що „нема найменшої можливости порозуміння з комуністами нормальними цивілізованими методами міжнародних переговорів". Тому маршал радить „позичити" у комуністів їх способи — „доконаних фактів". Маршал Слессор подає плян забезпечити Европу від нового німецького імперіялізму — договором між німецькою союзною республікою, ЗДА, Канадою, Британією та іншими. До цього договору мали б бути запрошені також СССР, Польща, Чехословаччина і ін. країни за залізною завісою.

Маршал не вірить у миролюбність Москви, а тому підкреслює, що для утримання комуністичних сил від аґресії потрібна сила: „Ніхто не захоче розвинути більшу війну, якщо знає, що через те нищівна сила атомової повітряної фльоти впаде на його голову. Я вірю, що свідомість цього є рішальним фактором в совєтській політиці".

Сер Джон ставить домагання, щоб совєтське військо вийшло з Німеччини, але не тільки на схід від теперішніх границь Німеччини, але далі — в межі СССР.

Звичайно, ці вимоги Москва уважає за порушення свого „права", здобутого в другій світовій війні. Ясно, однак, кожному: навіть взявши своє військо до границь 1939 року Москва лишиться великодержавою, небезпечною для своїх сусідів. Імперіялізму не можна зліквідувати частково, визволивши від нього тільки частину Европи. Тільки визволення всіх націй, пригнічених Москвою, може забезпечити свободу і мир в Европі.

Я. А.

ЗАСПОКОЄНА ЦІКАВІСТЬ

Коли в травні минулого року Винстон Черчил вперше виступив з палким закликом до західнього політичного світу змагати до зустрічі з совєтським представником „на високому рівні" і ту свою ідею повторював потім кількакратно в різних формах, то на її піддержання мав найважливіший аргумент: у такій безпосередній зустрічі можна найкраще перевірити правдиві інтенції совєтської політики, а це необхідно для дальшого власного плянування. Нема ніякого сумніву, що Берлінська конференція зійшлась головно під отим натиском в першій мірі збоку Англії, яка захоплено відгукнулася на ідею свого старого лідера. Так само нема сумніву, що наведений арґумент був найбільш переконливий для Вашингтону, який зразу поставився був до ідеї про нову зустріч із Совєтами неохоче й недовірливо, якщо не явно насторожено. Невідомо тільки, чи нині, після закінчення Берлінської конференції, Черчил має почуття здобутої перемоги. Ствердження офіційним комунікатом учасників конференції повної невдачі в найважливіших справах, для яких її скликано — це жалюгідний образ нинішньої міжнародної мізерії. Порозуміння у формальній справі — скликати нараду про далекосхідні справи до Женеви — це цукерок, що ледве чи всилі осолодити посмак полину, який залишився після Берліну.

Коли ціллю Берлінської конференції було перевірити совєтські пляни, то ту ціль всі три західні міністри закордонних справ осягнули на 100%. Ніхто з них напевне не їхав туди з рожевими надіями зустріти такий миролюбно-згідливий настрій у Молотова, щоб можна було перевести об'єднання Німеччини на базі вільних виборів, привернення Німеччині суверенности і залишення їй вільної руки у виборі поміж Сходом і Заходом. Доллес, Іден і Бідо — це люди, які напевне не належать до наївних, що вірять у дійсну якусь зміну совєтської політики, яка нібито настала після смерти Сталіна.

Проте, розраховуючи, що Совєтському Союзові необхідна „передишка" і що війна йому тепер не на руку, бо до неї він ні мілітарно, ні економічно ще не підготований, репрезентанти Заходу не могли заздалегідь виключати можливости якихось успіхів. Тому й виїздили вони до Берліну, складаючи обережні заяви, напівскептичного, напівоптимістичного характеру. Здається, тритижневі розмови з Молотовим, що сидів поміж Громиком та Маліком і безсумнівно репрезентував актуальну й авторитетну совєтську політику, ці тритижневі розмови були для Заходу новою знаменитою лекцією на тему, чи можна мирними заходами, розмовами за зеленим столом, замиритися з Совєтами і відбудувати у світі лад і справедливість.

Тисячі коментарів, що ними пронизана велика міжнародна преса, будуть обговорювати всі подробиці тієї многогранної і надзвичайно складної ситуації, яка витворюється у світі після цієї останньої невдалої спроби замирити у Берліні вогонь і воду. Для німців, що десь у підсвідомості таки плекали надію, що може Берлінська конференція дасть їм національне об'єднання і державну суверенність, — висліди Берліну є трагічним ударом. Для французів з їхньою різнородною журбою, з якої і до того часу не бачили виходу (8-літня війна в Індо-Китаї, страх перед відродженням німецької мілітарної потуги і господарська криза). Берлінська конференція дала притоку хвилюватися у вижиданні квітневої Женевської конференції. З усіх заінтересованих у Берліні сторін може найменші несподіванки пережив репрезентант З'єдинених Держав і найменший вплив матиме Берлінська конференція на будь-яку зміну дальшої американської політики. Повинні би послабнути „апізментські" настрої і скріпитися переконання серед політичної і військової верхівки ЗДА, що єдиною політикою у відношенні до СССР може бути тільки політика сили.

У Берліні перевірено, що Москва не тільки не є готова зректися будь-яких осягів, що їх здобула під час і після третьої світової війни, але, що вона наставлена на дальше поширювання своїх впливів, свого значення і своєї реальної сили коштом дальших заплат від Заходу. Вона потребує передишки, але в тому самому часі ладна вимусити на Франції визнання комуністичного режиму в Китаї за ціну припинення достави зброї комуністичним опришкам в Індо-Китаї; вона, Москва, фінансує комуністичні банди на британських Маляях, вишколює аґітаторів у Кенії і піддержує „проґресистів" у Ґвіяні, але водночас робить мільйонові замовлення в Англії, щоб розкласти її морально і щоб закріпити в ній свою п'яту колону; і навіть у відношенні до того свого „ворога ч. 1", яким є нині для Москви Вашингтон, вона готова „поступитися", напр., у справі мирової конференції для Кореї, щоб водночас посилити свою кампанію в ЗДА за допущенням комуністичного Китаю до Об'єднаних Націй.

(Закінчення на стор. 3-ій)

КОНФЕРЕНЦІЯ В СПРАВІ АКАДЕМІЧНОЇ СВОБОДИ В СССР

Гурт активних колишніх підсовєтських еміґрантських науковців зголосив свій проєкт відбути в місті Ню Йорку конференцію в справі академічної свободи в СССР.

Конференція має бути влаштована під назвою: „Академічна свобода в СССР як загроза для большевицької теорії і практики".

Конференцію призначено на суботу й неділю, в днях 3-4 квітня 1954 року в приміщеннях нового дому Carnegie Endowment for International Peace, в Ню Йорку при Площі Об'єднаних Націй та 46 вулиці.

Речник Організаційного Комітету, до якого, під сучасну пору, належать науковці з-поміж еміґрантів багатьох народів під Совєтами, заявив, що згадану конференцію треба відбути з двох головних причин:

Поперше, треба остаточно розвіяти всякі ілюзії, що їх поширюють комуністи та їх симпатики-поплентачі про те, що, мовляв, і в Совєтському Союзі існує і навіть підсилюється академічна свобода в розмірах, як вона відома в З'єдинених Державах Америки чи в інших частинах вільного світу.

Фактична безпідставність такої ілюзії пов'язана з другою головною причиною конференції. Вона має показати, що в Совєтському Союзі взагалі нема академічної свободи, або є тільки в незначній мірі, і то тому, що коли б вона існувала, то витворювала б поважну загрозу для большевизму, бо вияснювала б і викривала б фальшиві підстави теорії большевизму або заперечувала методи, що на них большевики опирають свою владу в Совєтському Союзі та ведуть працю в широкому світі.

Таким шляхом, колишні підсовєтські науковці, що братимуть участь в конференції, можуть ствердити на підставі власного досвіду, що в переважній мірі нема ані мови про свободу в академічних дослідах совєтської науки.

Конференція передбачає три окремі сесії впродовж двох днів. Перші дві сесії відбуватимуться в суботу, дня 3 квітня, передполуднем і пополудні. Вони будуть присвячені дискусії про академічну свободу в Совєтському Союзі у відношенні до „властивої науки", а також у відношенні до „соціяльних наук".

Остання сесія призначена на пополудне в неділю, і в її програму включено питання про гуманітарні науки під совєтським режимом.

Згідно з постановою Організаційного Комітету, на цій останній сесії питання розглядатимуть на підставі загальних совєтських поглядів на справу, а також з позицій різних національних груп, що живуть під Совєтами.

Промовців і членів поодиноких комісій вже вибрано. Їх імена будуть оголошені в короткому часі. Крім протикомуністичних науковців, які походять з-поміж підсовєтської еміґрації, Організаційний Комітет запросив на конференцію також і визначних американських професорів та вчених, щоб взяли участь як голови або члени комісії на всіх трьох сесіях конференції.

При виборі колишніх підсовєтських науковців, Організаційний Комітет дотримувався засади, щоб підібрати таких учасників, які мають признані академічні досягнення, при чому звернено увагу теж і на час, впродовж якого дотичний вчений змушений був працювати в небезпечних обставинах під большевицьким режимом.

Плян конференції укладає та всією працею конференції керуватиме зовсім незалежно самостійний Організаційний Комітет, створений з учених еміґрантів, в місті Ню Йорку.

Інститут для Вивчення Історії та Культури СССР, що знаходиться в Німеччині, в Мюнхені, запропонував покриття фінансових коштів. Американський Комітет для Визволення від Большевизму, що допомагає Інститутові в Мюнхені, підтримує цю конференцію, бо переконаний, що на її нарадах здобудеться матеріяли високої вартости, які можна буде доцільно використати в боротьбі проти большевизму.

Загальне звідомлення з конференції буде опубліковане окремою книжкою і розіслане вченим та науковим інституціям Західнього Світу, а повідомлення з перебігу конференції будуть передаватися через радіо „Визволення" в різних мовах підсовєтських народів.

СУЧАСНИЙ ФАРИСЕЙ

(Замість проповіді)

Євангельська притча про гордого і зарозумілого фарисея та покірного і грішного митаря не втратила своєї актуальности і в наші лукаві часи.

Серцевідець Господь цією притчею виявив своїм слухачам таємні думки та наміри двох людей. До церкви зайшли вони в одній цілі — помолитися, але з різними намірами: один — дякувати, а другий — просити прощення. Фарисей свою молитву почав так: „Боже, дякую Тобі..." І здавалося б, що далі він буде дякувати Богу за всі одержані добродійства. Та де там! Він безсоромно почав вихваляти себе самого, пишаючись своїми чеснотами: „...дякую Тобі за те, що я не такий, як інші, всякі там злодії, кривдники, перелюбники". І, вказавши прилюдно на відсутність у нього яких-будь неґативних рис, без найменшого відчуття скромности наводить цілий ряд позитивних рис. Тадже ж, каже, пощуся два рази на тиждень! (Хоч закон наказував постити лише раз на рік). Даю десяту частину зі всього, що набуваю! (Хоч закон вимагав давати на храм і справи суспільні лише десяту частину з поля і череди).

І так, захоплений самовихвалянням, він навіть пальцем вказує на свого ближнього, що я, мовляв, не такий, як ось цей грішний митар!

Осоружна і неприємна постать приточного фарисея є яскравим прототипом сучасного нам фарисея, з тією лише різницею, що останній в своїй гордині і самозакоханості та зарозумілості далеко переріс першого. Сучасний нам фарисей не відчуває навіть потреби прийти до храму, щоб подякувати за всі добродійства Господеві. Він знаходить собі інше місце, де він прилюдно може похвалитися своїми вигаданими чеснотами. На різних громадських зібраннях він обов'язково забирає слово, в якому докладно оповідає про свої заслуги перед нацією, про свою вельмикорисну працю для добра народу, і при тім не забуває зі справді менторським апльомбом повчати всіх слухачів про істоту справжнього патріотизму. І дуже часто трапляється, що він не посоромиться ткнути пальцем межи очі тому чи іншому митареві. Він самопевний, бо ключ до розв'язання всіх найскладніших проблем є лише в його руках. Тому для нього немає жадних авторитетів ані світських, ані церковних. А одночасно з тим, коли приточний фарисей давав на Божу і суспільну справу, хоч не з високих спонук, більше навіть, як треба, то сучасний нам гордий і самолюбний фарисей ревно стереже свої матеріяльні надбання і не дає з них не то десятої, але навіть трьохсотої чи чотирьохсотої частини. Він не годен навіть спромогтися на вдовину лепту — раз на рік дати єдину „десятку". Тож годі зустріти його ім'я в списках жертводавців на наш Національний Фонд. Годі сподіватися від нього користи і порятунку для тих наших однокровних братів і сестер, що на вигнанні в голоді, холоді та тяжкій нужді перебувають. Це ще добре, коли на заклик наших громадських чи церковних установ допомогти нещасним, порятувати їх в біді шорстко відповість: „Хай їх там Бог порятує". Але найчастіше він залишається глухим і байдужим до всіх цих закликів, а тим самим до людського горя і сліз.

Сучасний фарисей облудний і лукавий, бо своє самолюбство він навіть уміє виправдати, що, мовляв, і радий би дати, та „принципово" не можу, бо з цього Фонду видають не за призначенням, ділять несправедливо, їздять по світі і його, фарисея, не питаються і так далі, без кінця.

Тож останній клич Народного Фонду — „Критикуй — але дай!" яскраво потверджує це. І тут мимоволі на закінчення самі напрошуються слова церковного піснопіву: „Від кваса і лести фарисейської ізбави нас, Господи!"

о. С. Г.

М. Приходько

МОСКОВСЬКЕ ПАНУВАННЯ НА УКРАЇНІ

(Доповідь, виголошена англійською мовою, на Четвертому Всеканадійському Конґресі Українців у Вінніпеґу 8 липня, 1953 р.)

(6)

Боротьба УПА проти двох окупантів

Вже в 1942 році на Україні організуються партизанські загони, що згодом наростають і перетворюються в Українську Повстанську Армію. Ця армія провадила боротьбу на два фронти — проти німецьких окупантів і проти московських комуністичних партизанських загонів на українській території.

Незаперечним є той факт, що наприкінці другої світової війни число вояків УПА виросло до пів мільйона, озброєних німецькою й совєтською зброєю. Повстанці провадили більші й менші бої з ворогом, робили напади на арсенали зброї, переривали німецькі й совєтські комунікації. На Україні жила тоді наївна віра, що по розгромі брунатного фашизму альянти повернуть зброю проти фашистів з Кремлю. На жаль, так не сталося, і тому ми стоїмо сьогодні перед небезпекою нової ґльобальної війни. Перемогу, Східню Европу, Манджурію, половину Кореї й Китай було подаровано Кремлеві. А полонених з червоної армії, що перебували по скінченні війни в Европі, видано було Москві на смерть або загибель в концентраційних таборах.

Здобувши повний спокій на зовнішніх **фронтах**, Кремль відразу кинув десятки дивізій на поборювання сил національних революцій і в першу чергу проти УПА. На цьому етапі боротьби за волю України впали десятки тисяч відважних синів її, але український нарід не скорився. Про це свідчить, зокрема, той факт, що дня 12 травня 1947 року Москва, Польща і Чехословаччина змушені були підписати офіційний мілітарний акт про спільну боротьбу проти УПА.

І якщо сьогодні ми не маємо офіційних відомостей про збройну боротьбу більшого маштабу в Україні, це зовсім не означає, що дух боротьби за волю там вичерпався. Це означає лише, що українські бойовики пішли в підпілля, розпорошилися в масі народу і чекають слушної нагоди, щоб знову роздмухати пригашене полум'я боротьби за волю. Недарма так часто совєтська преса пише про необхідність безпощадної боротьби проти так званих українських буржуазних націоналістів. Це вони, невидимими руками, по багатьох містах України позривали гасла, присвячені смерті Сталіна, і замість них понаписували три магічні літери: УПА.

Люди на Україні знають, так само, як знали ми, перебуваючи ще за залізною заслоною, що за кордоном діє екзильний уряд Української Народної Республіки. Вони вірять, що прийде час, коли він повернеться з незабутнім прапором Симона Петлюри, забитого московським аґентом 1926 року на вулиці Парижу; з прапором Євгена Коновальця, що згинув 1938 року від пекельної машини московського аґента на вулиці Ротердаму; з революційним завзяттям Тараса Чупринки, командира УПА, що згинув 1950 року на бойовому посту в Україні.

Тінь московського невільництва над світом

Сьогодні ми стоїмо напередодні великих, неминучих подій. Грізна тінь цих подій нависла над світом зі Сходу. Її джерелом є заповіт фараона московського комунізму — Леніна: „...Росія, плюс Німеччина, плюс Китай і Індія — це перемога комунізму у всьому світі". І: „Дорога до Парижу веде через Пекін". Для Москви цей заповіт був і залишається незмінним, незалежно від зміни персонажів у Кремлі. Може змінюватися лише тактика, яку також накреслив Ленін: „...Для досягнення мети — всі засоби добрі... але часом доцільно зробити крок назад, щоб потім зробити два кроки вперед".

Це є код до розшифровування різних тактичних „мирових" маневрів Москви, але, на жаль, цим кодом майже не користуються на Заході.

Чи це політика сміливости?

І в так званій холодній війні Захід не вміє використовувати внутрішніх суперечностей і слабостей ворога. Захід, на жаль, іґнорує або й просто не знає про той багатозначний факт, що він має за залізною заслоною багато мільйонів щирих друзів серед людей неросійської національности, і в найбільшій мірі на Україні. Можна не сумніватися, що, на випадок збройного конфлікту Кремлю з демократичним світом, сотні тисяч українців, білорусів, балтійців, азербайджанців, грузинів і червоноармійців інших поневолених Москвою націй будуть, при першій нагоді, сотнями тисяч здаватися в полон добровільно. Так було на початку другої світової війни, коли Російська імперія, що хвалилася непереможністю, опинилася на межі повного розгрому.

Але тепер, після гіркого досвіду з німцями, люди за залізною заслоною повинні знати про те, що західній світ незламно стоїть на засадах Атлантійської Хартії і безкомпромісово підтримує національне визволення всіх поневолених Москвою народів.

Політика безпринципна і нерішуча; політика безконечних поступок ненажерливій Москві; політика, яка допускає до того, що ворог має можливість купувати стратеґічні матеріяли, які використовує для вбивства вояків країни, що доставила ці матеріяли; зрештою парадоксальна політика створення і фінансування комітетів, що вже сьогодні провадять гостру боротьбу за збереження неподільности російської (ще єдиної на світі) імперії на випадок зудару двох світів — є згубною політикою для демократичного світу.

Така політика сьогодні є причиною того, що Захід, замість мати ініціятиву в своїх руках, постійно здає Кремлеві позиції в холодній війні, а завтра вона може привести до того, що мільйони потенціяльних щирих і бойових спільників демократичного світу за залізною заслоною відвернуться від Заходу.

Один з найкращих журналістів Европи — Сальвадор де Мадар'яґа — у своїй статті, вміщеній недавно в „Нос Цюріхер Цайтунґ", написав про сьогоднішню тактику Заходу таке: „...В кожному випадку треба привітати необхідну осторогу в цій новій ситуації, що показує, в якому стані непритомности цілий світ танцює під московську сопілку. Коли Москва накаже, весь світ біжить повною парою. Москва дасть протилежний наказ — і негайно рух зупиняється скрізь. Коли Вишинський чихне, весь світ починає чихати також. Коли він сміється, весь світ починає сміятися. Досить було йому лише на пів дня притишити аґресивні промови — і весь світ побачив перед собою новий світанок на обрії".

Сьогодні, на жаль, в світі виглядає на те, що історія з Чемберленом і його запамороченням мировими пропозиціями Гітлера повторюється, лише з тою різницею, що, замість Мюнхену, над світом нависла московська мара з Леніновим заповітом: „Три чверті населення земної кулі може згинути, коли потрібно, щоб була забезпечена перемога комуністичної ідеї для одної чверти".

Україна, що перша склала незчисленні жертви молохові московського комунізму, знає, що означає цей ленінський заповіт в дії. І тому ми, українці, щирі друзі вільного світу молимося: Боже, спаси його від того нещастя, що його пережила й переживає наша рідна Україна.

(Доповідь опубліковано англійською мовою в формі брошури під назвою „Ukraine and Russia". Її можна замовити в КУК — 722 McIntyre Bldg. Winnipeg, Man. Ціна брошури 25¢)

ЗВЕРНЕННЯ

РАДИ ДИРЕКТОРІВ УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ АМЕРИКИ ДО УКРАЇНЦІВ У З'ЄДИНЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

Громадяни!

П'ятий Конґрес Американських Українців, що відбувся в Ню Йорку в липні 1952 року, виразно й вимовно вказав шлях, яким повинні йти всі ми, українці Америки, в нашому великому і відповідальному завданні: допомагати українському народові в його невпинній, важкій боротьбі за повне визволення. Конґрес накреслив також загальногромадському представництву Американських Українців, Українському Конґресовому Комітетові, напрямну, якої він повинен дотримуватися у здійснюванні цього завдання.

Річні Збори, які радили в Ню Йорку в жовтні минулого року, висловили низку рекомендацій для керівних органів Українського Конґресового Комітету в ділянці його актуальної, практичної праці. Зокрема висловили нові побажання у справі джерельно-наукового зазнайомлювання світу з цілістю української проблеми.

П'ятий Конґрес і Річні Збори сказали також своє слово про Український Народний Фонд, як базу, що дає змогу для Українського Конґресового Комітету продовжувати свою політичну діяльність, далі її розгортати й виконувати ті завдання й доручення, що їх ухвалили умандатовані представники української спільноти. Сказали своє слово про Український Народний Фонд, як основу, що дасть спроможність вести політичну акцію в користь української справи незалежно, виключно власними засобами, що їх жертвують українські патріотичні громадяни в З'єдинених Державах Америки.

Бо Український Народний Фонд, створений Американськими Українцями чотири роки тому, — це не справа допомоги одній чи другій українській групі, одному чи другому українському політичному представництву; це справа засобів на фінансування збірної, широкої праці для добра всього українського народу. А ця праця, в пов'язанні з теперішньою міжнародною ситуацією, — дуже актуальна, дуже необхідна, дуже відповідальна.

Щоб розгорнути її, щоб продовжувати її, щоб виконати її, — Український Конґресовий Комітет мусить мати дуже поважні фонди. Ці фонди має дати наша українська збірнота в ЗДА, якщо хоче, щоб все те, що вона ухвалила своїми делеґатами й представниками П'ятого Конґресу, стало ділом.

Ми з гордістю дивимося на три минулі роки Українського Народного Фонду. Ми з признанням відзначаємо велику жертвенність українців у З'єдинених Державах. Ми глибоко переконані, що українські громадяни цілком свідомі особливої ваги теперішнього, може й вирішального для нашої справи, часу. І тому саме ми твердо віримо, що українські громадяни виконають свій національний і патріотичний обов'язок високовартісним вчинком!

ТОМУ ЗАКЛИКАЄМО УСІХ ВАС, ГРОМАДЯНИ, ВКЛЮЧИТИСЯ ДО ЗАГАЛЬНОГРОМАДСЬКОЇ ЖЕРТВЕННОСТИ НА УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ФОНД В АМЕРИЦІ, ЩО ЇЇ ВИЗНАЄМО ГРОМАДСЬКОЮ ПОВИННІСТЮ ВСІХ УКРАЇНЦІВ У З'ЄДИНЕНИХ ДЕРЖАВАХ, БЕЗ УВАГИ НА ТЕ, ДО ЯКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ВОНИ НЕ НАЛЕЖАЛИ Б.

Закликаємо всі українські національно-громадські організації, які ще досі цього не вчинили, приєднатися до організаційної системи Українського Конґресового Комітету, стати його членами і збирати Національний Даток систематично й організовано.

Закликаємо Членів усіх українських національно-громадських організацій масово складати свій Національний Даток до Українського Народного Фонду Америки та приєднувати нових платників і жертводавців.

Тож кличемо усіх Вас, Громадяни, сповнити Вашу громадську повинність:

ВПЛАТИТИ НАЦІОНАЛЬНИЙ ДАТОК ДО УКРАЇНСЬКОГО ФОНДУ АМЕРИКИ!

Ми кличемо Вас в ім'я добра української справи! В інтересі поваги українського загалу в Америці !Не забувайте, що Ваша пожертва буде також підтримкою змагань Уряду ЗДАмерики за волю всіх народів і за загальний мир.

В ім'я нашого великого завдання: допомогти українському народові в його боротьбі за повне визволення!

Ню Йорк, в лютому 1954 року. Згідно з ухвалою Ради Директорів з дня 5 лютого 1954.

УКРАЇНСЬКИЙ КОНҐРЕСОВИЙ КОМІТЕТ АМЕРИКИ: РАДА ДИРЕКТОРІВ

I. ЧЛЕНИ ЕКЗЕКУТИВИ:

ПРОФ. ЛЕВ Е. ДОБРЯНСЬКИЙ, Голова
Професор Університету Джорджтави у Вашинґтоні, Д. К.
ДМИТРО ГАЛИЧИН, Заступник Голови
Предсідник Українського Народного Союзу
ТЕОДОР МИНИК, Заступник Голови
Рек. Секретар Українського Робітничого Союзу
СТЕФАН СПРИНСЬКИЙ, Заступник Голови
Рек Секретар Союзу Українців Католиків „ПРОВИДІННЯ"
МИХАЙЛО ДУТКЕВИЧ, Заступник Голови
Скарбник Української Народної Помочі
ОЛЕНА ЛОТОЦЬКА, Заступниця Голови
Предсідниця Союзу Українок Америки
ОСИП ЛИСОГІР, Касир
Заступник Предсідника Укр. Нар. Союзу, Голова Т-ва Українських Професіоналістів Америки
АНТІН БАТЮК, Секретар
Голова Українського Робітничого Союзу
ІГНАТ БІЛИНСЬКИЙ, Секретар
Союз Українців Католиків „ПРОВИДІННЯ"
СТЕПАН П. ЯРЕМА, Екзек. Директор
Т-во Українських Професіоналістів Америки
МИХАЙЛО ПІЗНАК, Ген. Дорадник
Т-во Українських Професіоналістів Америки

II. ЧЛЕНИ ПОЛІТИЧНОЇ РАДИ:

МИХАЙЛО ВЄТУХІВ
Голова Української Вільної Академії Наук
ЮРІЙ ВОЛИНЕЦЬ
Союз Українсько-Американських Ветеранів
АДАМ ГОРДИНСЬКИЙ
Союз Українців Католиків „ПРОВИДІННЯ"
ВОЛОДИМИР ДАНКО
Ліґа Української Молоді Північної Америки
ВАСИЛЬ ЗАВІТНЕВИЧ
Українська Народна Поміч
ЄВГЕН ЗИБЛІКЕВИЧ
Українська Гетьманська Організація Америки
ЛУКА МИШУГА
Редактор щоденника „Свобода"
ВАЛЕНТИН НОВИЦЬКИЙ
Демократичне Об'єднання бувш. Репресованих Українців Совєтами
ІВАН ПАЛИВОДА
Голова Об'єднання Демократичних Організацій
ТЕОДОР СЕНДЗІК
Український Національно-Державний Союз
МАТВІЙ СТАХІВ
Редактор „Народної Волі"
МИКОЛА ЧУБАТИЙ
Редактор журналу „Український Квартальник"
ІВАН ВОВЧУК
Голова Організації Оборони Чотирьох Свобід України
ЯРОСЛАВ ГАЙВАС
Організація Державного Відродження України
ОЛЕКСАНДЕР ГРАНОВСЬКИЙ
Професор Університету Міннесота, Голова Організації Державного Відродження України
ВОЛОДИМИР ДУШНИК
Редактор „Українського Бюлетеню"
МИКОЛА ЗАЯЦЬ
Об'єднання Демократичної Української Молоді
ОМЕЛЯН ЛОГУШ
Об'єднання Прихильників Визволення України
ВАСИЛЬ МУДРИЙ
Об'єднання Українців в Америці „Самопоміч"
ВАСИЛЬ ОМЕЛЬЧЕНКО
Голова Спілки Української Молоді Америки
ІВАН РОБЕРТС
Товариство Українських Професіоналістів Америки
РОМАН СМАЛЬ-СТОЦЬКИЙ
Професор Маркет Університету в Милвокі, Голова Наукового Товариства ім. Шевченка
МИКОЛА СТЕПАНЕНКО
Об'єднання Українців Революційно-Демократичних Переконань
ВАСИЛЬ ШАБАТУРА
Предсідник Української Народної Помочі, Редакція „Народне Слово"

Степан Куропась

ШІКАҐОВСЬКА ХРОНІКА

Річні Збори Федеральної Кредитової Кооперативи відбулися в неділю, дня 31 січня в „Українській Бесіді", осідку цієї кооперативи. Заля „Бесіди" була повна, дискусія дуже інтересна, а заінтересовання спілкою велике. Зі звіту предсідника інж. Семчичука і касира О. Плешкевича, які охоплювали вповні всі фази діяльности кооперативи, виходить що за минулий рік (третій рік існування) цей кооперативний банк знову збагатився і його актива виносять тепер 336,000 дол. Уділено 203 позичок на суму 150,000 дол., а річний оборот виносив майже півтора мільйона долярів. Позички уділено на купно авт, устаткування, подорожі, студії, ремонти й інші дрібні речі. Найбільшим клопотом кооперативи був надмір грошей, бо не було досить позичок, щоби вложити гроші на кращі відсотки. В Америці є тепер надпродукція рільничих й промислових продуктів і нема досить консументів, є і надпродукція гроша, тому клопіт кооперативи був загально - американським клопотом. Для вкладників уділено %3 дивіденди. Були думки, щоби дати лише 2½ відсотків, а решту перенести до резерви, яку треба будувати на всякий случай, коли зважити, що без сталої канцелярійної сили, без більшого оголошення, без персоналу, що дбав би про нові джерела інвестиції, кооператива потрапила дати 3% дивіденди, то це неабиякий осяг.

Вояцька кутя, зорганізована спільно всіма організаціями ветеранів, а саме: ОбВУА, дивізійників і упістів, увінчалася успіхом. На диво прийшло повно людей, чоловіків з жінками, так, що велика заля Союзового Дому не могла всіх помістити. По вечері і всього двох промовах та одному привіті відбулася забава при оркестрі п. Цепинського. Але чогось бракувало „швунґу" на тій вояцькій забаві і куті, на яку прийшло більше вояків молодшого покоління, чим „старої войни". Не було військового гумору, відомого в українських військових імпрезах з часів Цяпки-Скоропади. А військові імпрези, чи імпрези ветеранів, повинні все різнитися від цивільних і мати свій питомий характер.

Відділом УНСоюзу, який чисельно найбільше зростає, є відділ 423-тий ім. Коновальця. Історія зросту відділів УНСоюзу не лише в Шікаґо, але в цілій Америці, не знає случаю, щоби новий відділ за 2½ року свойого існування дійшов до числа 500 членів. Мені відомий лише один відділ, а саме 204-й в Ню Йорку, що за секретарювання п. Близнака від свого заложення ріс „як на дріжджах" і змагався тоді за примат найбільшого відділу У. Н. Союзу з 361-им відділом „Дністер". Але навіть цей ріст не дорівнював ростові 423-го відділу. Як так дальше піде, то на основі математичних правил правдоподібности 423-й відділ йде на здобуття почесного імени — найбільшого відділу У. Н. Союзу в Америці. Є на це в нас добрі обставини, є добрий рекрутаційний терен, на якому живе дуже багато добрих кандидатів в члени УНСоюзу. Предсідником відділу є організатор УНСоюзу п. Дмитро Вілецький, і завдяки йому легко є відділові зростати. Я мав нагоду бути на річних зборах відділу і стверджую, що я там запізнався з молодим, здоровим елементом, новим здобутком УНСоюзу. Заля „Бесіди" була повна, бо прийшли на збори й жінки.

На жаль, відділ бореться з фінансовими трудноцами (це є недомаганням всіх нових відділів), бо нема ще відділової каси, не всі члени платять вкладки на час, а до Союзу розмет треба все вислати, а як нема всіх грошей, треба суспендувати тимчасово нераз багато членів. Кілька добре обдуманих імпрез можуть вивести відділ з цієї фінансової неволі і як цей відділ ім. Коновальця переплиге грошову Сциллю і Харибду, то його гарна будучність не знайде більше жадних перешкод до осягнення вимріяної мети — найбільшого відділу У. Н. Союзу.

Оголошення в „Свободі" оплачуться — заявив мені екзекутивний директор щадничої спілки „Тризуб" п. Петро Пуцило перед виїздом до Гат-Спрінґс, Аркенсо. Був на зборах 220-го відділу, вибрали його делеґатом на конвенцію У. Н. Союзу і мусів виїхати „савт", бо під час т. зв. ґренд опенінґ в „Тризубі", про яке було два рази пів-сторінкове оголошення у „Свободі", працював 12-16 годин денно над оформленням пів-тисячки нових вкладників. Обіцяв дати мені повний образ всього, що сталося, щоби доказати правдивість свого твердження, а тимчасом ствердив, що під час кампанії за „новим бизнесом" „Тризуб" фінансово подвоївся! По повороті зі Савту сподіюся написати інтересний репортаж на тему „Тризубу".

Турецького президента Баяра віталя в нас 4-го лютого бенкетом в готелі Блекстон. Прийняття в честь його влаштував і зорганізував грецький комітет, на чолі з єпископом Гамбрідіс, бо турків у нас нема. Динувалися люди, як це так, що греки, які з турками 500 літ воювали і ворогували, цілувалися на бенкеті з турками. Грецькі бесідники пригадували, як по першій світовій війні кавалерія турецького ґенерала Кемаля-Паші, пізнішого президента Ата-Турка, прогнала греків з Малої Азії, справила грекам велику різню в Смирні і затопила грецьку фльоту біля острова Лесбос. А нині греки з турками об'нялись, забули минуле і вітають голову турецької держави, як приятеля. Турецька держава, що по першій світовій війні не мала ні одного приятеля, не мала заграничного бизнесу і порожні банки, здобула світ а навіть вікових ворогів. Нащадків давніх турків вітає тепер не лише Европа, але й Америка, бо турецька армія займає ключеву позицію в боротьбі з комунізмом.

Купують доми нові українські поселенці, що є дуже відрадним явищем. Замісць платити „ронт", можна сплачувати власні доми та ще й дохід мати. Але треба й розум мати і дивитися в будучність. Є в нас свої й чужі люди і бюра, що продають доми, але нема бюр поради, де можна би довідатися правду про дім, околицю і т. п. А продавці хочуть дім продати і їх солодкі слова такі, якцього лиса Микити, що хвалив ворону і її голос гарний на те лише, щоби вона сир з дзюба випустила. Тому не треба й нашим людям „випускати" долярів на різні славословія; треба засягати інформацій в банках. Є різні зони і окремі мапи міста, з яких можна довідатися те, що треба знати. Вже тепер великі банки і позичкові інституції не хочуть уділювати позичок на реальності на схід від Кедзі вулиці. Тяжко запрацьовані доляри, як вже хто й рішиться на купно дому, треба льокувати на мастки на заході, півночі чи південному заході, і то чим дальше, тим краще. При відділах У. К. К. А. не лише в Шікаґо, але й в Америці взагалі, повинні постати окремі господарські комісії, які дбали би про того роду справи.

Епідемії скаженини (рейбіс) запанувала в нашому місті. Дійшло до того, що впродовж одного дня пси покусали 72 особи. Заалярмовано міську і стейтову-комісію, змобілізовано уряд здоров'я, приспішено виріб сировини для інєкцій жертвам скажених собак. Об'явлено псам війну і наказ „Стріляй щоби вбити" на перший підозрілий показ собаки. Окремі вози, узброєні в потрібне приладдя, ловили і звозили псів до поліційних станцій, де їх оглядали і давали застрики. Окрема комісія, покликана для переведення слідства, чому епідемія скаженини взяла верх, ствердила слідуюче: шикаґовські пси мають за багато волі. Власники псів не інтересуються ними, не водять до ветеринарних оглядин, не встрикують реґулярно інєкцій, не дбають за дієту псів, лише їх перегодовують і перевантажують їх шлунки харчами кухні, замісць окремих харчів з вітамінами, потрібними для здоров'я. А найважніше, псам можна жити на волі лише по фармах, а в містах їх волю треба обмежувати ланцюхами.

Іван Франко по англійськи, — видання філософічної бібліотеки Ню Йорку, що вийшло 1948 року під редакцією відомого проф. Менінґа, знайшло дорогу до Шікаґо. Гарно оправлена 265-сторінкова книжка, переклад творів Івана Франка, покійного вже Персоваля Конді, продається тепер за 50 центів. Книжка ринкова, ціна якої була 3 і пів доляра, видно немає покупців, коли продається за безцін. Книжку можна замовити у „Марборо Букс" 222 — 4-та вулиця Ню Йорк.

Вечір Казки" — дитяча імпреза, влаштована Батьківським Комітетом при церкві св. о. Миколая, відбулася в неділю, дня 14 лютого в церковній залі. Було так переповнено, що не можна було знайти місця стояти, не то сидіти. Лише завдяки о. ігуменові, примістився я близько сцени, щоби все бачити. Імпреза складалася з двох байок, „Півника і курочки" та славнозвісної „Червоної Шапочки". Звичайно, що для старших це були лише спомини дитячих літ, але яка радість у дітей, не лише тих, що виступали, але й тих, що приглядалися! Бо подумати: діти власними силами потрапили дати імпрезу, потрапили бути вовками, але й стрільців мали, що дітей пильнували, й, коли потреба зайшла, вовка зі світу спрятали! Зокрема добре списалася в першій частині „курочка" а в другій „вовк", який виявив багато „акторської" вправи! Драматичний Гурток „Веселка", який веде пані Яримович, підготовив зокрема добру сценерію, а костюми коштували неодну маму кілька неспаних ночей. Пані Помірко при піяні, п. Чижик зі скрипкою гарно доповняли симфонічну частину імпрези.

Народний Дім не сходить тепер із тем розмов в Шікаґо. Є у нас доми Союзовий і Сумівський, є менші приміщення, де льокується „Бесіда", є дім Американсько - Українського Клюбу, є церковні залі.

Та всетаки, всі вони не можуть заступити Народного Дому, який був би покровителем всіх українців в Шікаґо, а не окремих збірнот світського чи церковного характеру. Організація „Самопоміч" скликала в тій справі наради, у висліді яких створено зародок у формі Тимчасового Комітету, що має в тій справі діяти.

Незалежно від цього, з ініціятиви 220-го відділу УНСоюзу постав на Савт-Сайді в районі Палайка і 50-та вулиця рівнож Комітет Народного Дому, який має розв'язати те питання для савтсайдських українців, яким на „північ" за далеко!

Щонедільні виклади влаштовує у нас вперто і послідовно Українська Учительська Громада в „Українській Бесіді". Для інформації хочу подати, що були в нас такі інтересні виклади, як: Перший Український Науковий З'їзд в Америці — проф. Ілля Витанович. Переяславський договір — проф. Маркіян Терлецький; Моральний стан сучасної молоді — проф. Осип Левицький; Межі України — проф. Павло Бабяк; Соціяльна і політична концепція Вячеслава Липинського — проф. Пасіка.

По відчитах є висвітлювані фільми для старших і дітей. Ловецько - Рибацьке Товариство, що придбало новий 800-доляровий фільмовий апарат і прожектор, дбає про фільми і їх висвітлювання.

Заспокоєна цікавість

(Закінчення зі стор. 2)

Цей дух вічної експансії і вічної аґресії проявився в Берліні у поводженні Молотова в усій своїй наготі, без уваги на сором'язливі листки, що ними тут і там прикривано наготу: миролюбно-пропаґандивні фрази, які, слава Богу, перестали вже робити враження на державних мужів типу трьох західніх представників, що сиділи за одним столом із репрезентантами Москви. І коли дійсно треба було їм ще перевіряти дійсне політичне обличчя теперішньої, найновішої, післясталінської Москви, то вони повинні почувати вдячність до Черчила, що намовив їх на такий експеримент. Чи від цього пізнання ускладняться дальші відносини у світі, чи облегшаться — покаже найближча майбутність: дебата у французькому парляменті над західнім оборонним пактом, ситуація нового уряду Шельби в Італії, ситуація в Ірані, ситуація в Суезі, може й справа Трієсту — все це пробні камені дальших міжнародних настроїв і дій під кутом закріплення і поглиблення двоподілу світу. В самій Америці, судячи вже тепер по коментарях преси, протикомуністичні настрої ще скріплюються: Згода Доллеса, зроблена під натиском Франції, щоб головний винуватець Корейської війни, СССР, був одним із „господарів" мирової конференції про Корею, а й безпосередній агресор, червоний Китай, був запрошений туди нарівні з нападеною Кореєю, — розпалила гострі й палкі дебати. А тим часом для всіх поневолених Совєтами народів надалі залишається найважливішим питання: скільки таких „берлінських лекцій" треба ще, щоб у Вашинґтоні, Лондоні, Парижі і всіх столицях вільного світу керівні чинники прийшли до висновку, що тільки знищення силою московського центру світової зарази може встановити дійсний мир у світі?! Бо тільки такий висновок виправдав би мандрівку до Берліну — для заспокоєння своєї цікавости про дійсне обличчя Москви.

Шошта УНСоюзу

Ю. Л., Потокет, Р. Айл. — Пишете, що Ви вплатили за 6 місяців $19.90 до УНСоюзу за забезпечення, з якого тепер резиґнуєте, і домагаєтеся передання Ваших вкладок на Народний Фонд. Високо оцінюючи Ваше бажання збільшити Народний Фонд, але жалуємо, що цієї суми не можемо передати на Народний Фонд, бо це було б протизаконне. Вашими вкладками Союз оплатив посмертні запомоги по таких гленах, які померли перед роком членства і не мали нагоди вплатити більшої суми вкладками. Віримо, що Ви як справжній патріот, здобудетеся ще на кілька долярів, щоб дати від себе на Народний Фонд.

Г. Герман.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

ПРОДАЖ БІЛЕТІВ НА ЮВІЛЕЙНИЙ ФЕСТИВАЛЬ УНС

(Дня 16-го травня 1954 в Карнеґі Голл).

Квитки на імпрезу з нагоди 60-річчя Українського Народного Союзу 16. травня б. р. в Carnegie Hall можна набути в секретарів відділів, а саме:
Відділ:

5 PAUL BARNYCH
23-90 — 29th St., Astoria, L. I., N. Y.

8 WASYL MANDZIJ
70 Chestnut St., Yonkers, N. Y.

25 J. GIBAYLO-GIBBONS
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

27 OSTAP OLESNICKY
228 Peshine Avenue, Newark, N. J.

69 MICHAEL LYKTEY
35-10 — 35th Street, Astoria, L. I., N. Y.

97 WILLIAM TABACHUK
188 Hope Avenue, Passaic, N. J.

117 SEMEN KUCHMA
214 East 10th Street, New York, N. Y.

130 H. LUCHANKO
257 East 2nd Street, New York, N. Y.

155 M. CHUMER
343 Laurie Street, Perth Amboy, N. J.

158 J. PAWCHAK
101 South 1st Street, Brooklyn, N. Y.

171 STELLA RYAN
88 Terrace Avenue, Jersey City, N. J.

160 M. KOSTYSHYN
145-02 Liberty Avenue, Jamaica, N. Y.

194 Dr. Y. PADOCH
33 Hillside Avenue, Mahwah, N. J.

200 STEPHEN SHIPKA
127-28 — 102nd Road, Richmond Hill, L. I., N. Y.

204 WASYL HASIY
527-9 East 12th Street, New York, N. Y.

281 L. BACHYNSKY
46 Washington Parkway, Bayonne, N. J.

293 Mrs. M. DEMYDCHUK
416 — 17th Street, Brooklyn, N. Y.

361 PETER KUCHMA
95 East 7th Street, New York, N. Y.

371 J. BARANIUK
159 Melrose Avenue, Irvington, N. J.

455 Mrs. M. BLYZNAK
318 East 6th Street, New York, N. Y.

Рівнож в крамницях:

ARKA, 48 E. 7th St., New York,
SURMA, 11 E. 7th St., New York,
EKO, 145 Second Ave., N. Y. C.
VARIETY BAZAAR, 91 Mercer St., Newark, N. J.
SVOBODA
83 Grand Street,
Jersey City, N. J.

ЦІНИ місць: Льожі $3—$2.40, партер $2.40, 1-ий балькон $1.80, 2-ий балькон $1.50.

Замовлення на білети проситься надсилати з належитістю.

Вступайте в члени УНСоюзу!

ГОСПОДАРСТВО УКРАЇНИ В СИСТЕМІ СССР

(Інж. Андрій Качор — „Господарство України в системі ССCP" (На тлі четвертої п'ятирічки), стор. 128, Вінніпеґ, 1953. Вид. КУК.)

В 1953 році вийшла з друку книжка нашого економіста інж. А. Качора, що своєю тематикою вносить багато світла на т. зв. большевицькі п'ятирічки, або, як це зветься в їх офіціяльній термінології: „п'ятирічні пляни відбудови й розбудови народнього господарства ССCP".

Щорічними звітами з цих п'ятирічок, як відомо, большевики оперують як засобом своєї зручної пропаґанди, подаючи для своїх уярмлених народів, і ще більше для своїх прихильників закордоном, спритно спрепаровані цифри росту, розбудови господарства „країни диктатури пролетаріяту".

Автор взявся за дуже важку, а разом із тим за дуже вдячну тему проаналізувати і виснити правдиву мету цих п'ятирічок, розшифрувати перед світом большевицьку брехню про невпинний ріст усякої продукції, яка скоро „дожене і пережене Америку", про щасливе життя пролетарів, про розквіт підяремних республік і т. д. без кінця

Тема тяжка, бо для її аналізи треба було пильно слідкувати за большевицькою пресою, статистичною літературою, офіційними і припадковими цифровими звідомленнями. Треба було зібрати і простудіювати різні матеріяли з подібною тематикою, що вийшли по цей бік залізної заслони. А вдячна ця тема тому, що вона розкриває перед вільним світом і перед задурманеними тут різними симпатиками цієї грізної системи її фаль-облуду, а зокрема нелюдську експлуатацію поневолених нею народів, а в тому числі й України.

Інж. А. Качор мав терпеливість і завзятість написати цю корисну для вільного світу працю. Йому пощастило різними порівняльними цифрами, чи процентами самих же експлуататорів доказати, що всі оті їх пляни, їх виконання і перевиконання, та оте „щасливе й веселе життя" пролетарів і „торжество демократії" — це не що інше, як миляні баньки, які пускається для наївних закордон. А насправді, ці п'ятирічки — це пляни не тільки для визиску робітника й селянина, не тільки для найрафінованішої експлуатації підкореної країни — а головно пляни на повну асиміляцію-русифікацію того чи іншого народу для своїх чисто імперіялістичних російських цілей.

Не треба забувати, що всі оці п'ятирічні пляни вимагали масу робочої сили. Цю силу большевики набирали порядком спеціяльної „мобілізації", що теж в офіційній термінології звалась „очередная чистка неблагонадежного елементу" і усування ворогів народу, саботажників, підривачів пляну і т. п. Найбільше такі „мобілізації" переводилися в Україні і пляни виконувалися в більшості українськими невільниками. Шкода, що інж. Качор не міг подати при цифрах тої чи іншої продукції ще й цифри її виконувачів — малоплатних і дармових невільників, та скільки їх при цих працях загинуло. Тоді наглядно видно було б кошт цієї продукції! На жаль, большевики цю статистику від світу і від самих невільників своїх пильно ховають. Та господарська експлуатація України, і повне зубожіння українського робітника та колгоспника в книжці Качора доведені, хоч як не старалися большевики заховати це при допомозі своєї статистики.

Подаємо зміст головних питань, порушених у книжці. Частина 1. Головні етапи московсько-большевицької політики в Україні (напрямні економічної політики воєнного комуунізму). Чому Україна проголошена окремою державою. Що таке НЕП, „українізація" та їх ліквідація. Чому родилися і родяться „вороги народу". Як на ділі є з т. зв. республіками в СССР. Торжество радянської демократії — це московський терор, імперіялізм і т. д. Част. 2. Що таке держплян, п'ятирічки та як їх заведено. Час. 3. Втрати населення і знищення народнього господарства України підчас останньої війни. Част. 4. Сільське господарство України, його роля і четверта п'ятирічка в СССР (стан господарства до большевиків, большевицькі „реформи", Неп, колективізація, вислід колективізації, зменшення продукції, забезпечення збіжжям українського населення і держави. Українське збіжжя і ліс на експорт. Нова форма закріпощення по другій світовій війні. Част. 5. Промисл України на тлі четвертої п'ятирічки. У тій частині маємо начеркнені: Шляхи розвитку української промисловости. Вугляна база України. Залізна руда України і інші родовища. Промислова політика СССР щодо України. Нові запляновані промислові споруди. Досягнення останньої п'ятирічки в промисловості. Част. 6. Комунікація України і її роля в СССР. Тут автор начеркнув стан усіх родів комунікації та вказав на їх недоліки. Част. 7. Торгівля і бюджет УССР. У цій частині найбільш яскраво показано колоніяльний визиск України московською метрополією у таких розділах: Торгівля на службі держави, а не громадянства. Монопольна торгівля і колоніяльні зиски. Закордонна торгівля. Місце України в СССР і в бюджеті СССР. Капіталовкладання четвертої п'ятирічки і Україна. В останній 8-мій частині автор начеркнув марксівсько-ленінську філософію про державу і на тому тлі показав: Як „робітнича" держава „опікується" робітниками, які заробітні платні робітників і спроможність купна в СССР, як робітник в ССCP має право на працю, Концентраційні табори, і як забезпечено населення СССР речами першої потреби. На закінчення подані дуже влучні висновки автора і джерела, на яких спирався автор при писанні цієї праці.

Оце в скороченні зміст цікавої книжки, що на 128 сторінках подає матерял в легкій формі. Шкода лише, що в книжці не подано хоч змісту в англійській мові, рівнож для таких праць годилося б дати поруч українського заголовку книжки ще й англійський, не кажу вже про коротке резюме англійською мовою. Тим то й способом книжка скорше потрапила б до тих кіл у вільному світі, які систему СССР студіюють. Одначе це вже хиби видавця, а не автора і їх можна б при другому виданні справити. Варто було б подумати взагалі над перекладом цієї книжки на англійську мову.

Інж. М. Б-ий.

● **В канадійських** політичних колах гадають, що після того, як Совєти мають атомову, а можливо й водневу, бомби, немає причини скривати тайну атомової енерґії, бо з того виходить більше шкоди як користи. Канадійські вояки не знатимуть, як боронитися на випадок війни, а ЗДА, згідно з своїм законом, не можуть виявити тайни атомової зброї. (През. Айзенгавер вніс проєкт зміни цього закону).

● **Вибудовано** нову машину, яка уможливить боротьбу проти недуги пістряка. Ця машина діє атомовою енерґією, силою електронів, бомбардуючи пістряка. Вона має силу 50,000,000 вольт і коштує 200,000 долярів. Ці гроші дала Комісія Атомової Енерґії.

● **Фордгемський університет** у Ню Йорку плянує розбудуватися впродовж найближчих 10 років коштом 8 мільйонів долярів. Він робить це тому, щоб дати можність більшому числу студентів знайти місце в мурах своєї школи. За ці гроші мають вибудувати нові будинки, підвищити платні та збільшити допомогу студентам.

РОЗШУКИ

Пошукую знайому **НАДЮ ГАЛИЙ**, яка жила в Німеччині, в Таборі Верхтесґаден і виїхала до Англії. Хто знав би про неї, прошу ласкаво писати на мою адресу:
FEDOR BILYK
1230 Main St., Willimantic, Conn.

Я. М. ГЕРУСИ!
Непоправні!
Щиро здоровлю.
Л. К. — Канада.

МАРІЯ КІЩАК пошукує брата **ІВАНА КУЩАКА**, який перебував в Австрії та знайомих з с. Дубаневичі, п. Рудки. Заграничні часописи прошу про передрук. Відомості про них прошу слати на адресу: Maria Kistchak, 906 Reddick St., Mishawaka, Ind. U.S.A.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ГАРТФОРД, КОНН. — Т-во „Гомін", відд. 12, повідомляє своїх членів, що річні загальні збори відбудуться в п'ятницю, 26-го лютого ц.р., о год. 7-ій веч., в домівці Укр. Амер. Горожанського Клюбу при 53 Whitmore St. На зборах крім річних звітів і вибору нової Управи відбудеться також вибір заступника делеґата на 23. Конвенцію УНСоюзу. — В. Лучкань предс.; М. Кузьма, фін. секр.

Посмертні Згадки

ТЕОДОР ШЕРЕМЕТА, довголітній член Т-ва ім. Б. Хмельницького, відд. 158 УНСоюзу в Брукліні, Н. Й., помер 28. січня 1954 р. в 79 р. життя. Покійний родився в селі Глібів, пов. Скалат, Зах. Україна. До УНСоюзу вступив 1922 р. Полишив в смутку дочку Теклю, синів Івана і Стефана, зятя, 2 невістки і 6 внуків. Похорон відбувся 1-го лютого з похоронного заведення до церкви Соп. св. Духа при участи родини, знайомих і членів Т-ва. Похоронений на цвинтарі св. Івана у Меспет, Н. Й. — В. Й. П.!
М. Баглай.

КАТЕРИНА ТКАЧ, довголітня члениця Т-ва ім. Дм. Вітовського, відд. 375 УНСоюзу в Филаделфії, Па., померла 13. лютого 1954. Покійна походила з с. Татари, пов. Самбір, Зах. Україна. Була взірцевою членицею не тільки УНС, але також багатьох інших Товариств. Полишила в смутку сестру Розалію з її Родиною. Похорон відбувся 17.II.1954. при участи родини, членів і знайомих. Тіло Покійної відпроваджено на цвинтар на вічний спочинок. — В. Їй П.!
Грималяк, секр.

ГРИГОРІЙ ГОНТА, член відділу 324 УНСоюзу в Филаделфії, Па., помер нагло 17-го лютого 1954 р. Покійний походив зі села Гнила Пізненка, пов. Скалат, Зах. Україна. Він був в попередніх роках секретарем і предсідателем Т-ва „Мир", та інтересувався громадськими справами. Залишив в глибокому смутку дружину 2 синів і дочку. — В. Й. П.!
І. Струк, секр.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками п'ятнадцятимільйонового Союзового майна!

У. А. С. Т. „ЛЕВИ" В ШІКАГО
— повідомляє, що —
ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
членів відбудуться
В НЕДІЛЮ, 28-го ЛЮТОГО 1954 Р.
у власній домівці при 2408 W. Chicago Ave.
о год. 4:30 попол., із звичайним порядком нарад.
ЗА УПРАВУ Т-ВА
Красник Іван, голова; Грицай Петро, секретар.

ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКИХ КООПЕРАТОРІВ
ділиться сумною вісткою, що Член нашого Товариства

бл. п. НИКИФОР ГАВРИЛЮК,

бувший директор Повітового Союзу Українських Кооператив у Ходорові і громадський діяч помер дня 20-го лютого 1954 р., в Ньюарку, проживши 57 років. Похорон відбувся у вівторок, 23-го лютого 1954, о год. 8:30 рано з похоронного заведення Литвина в Нюарку.

Вічна Йому Пам'ять!
Т-во Українських Кооператорів в Ню Йорку.

ТАРЗАН, ч. 3235. Знайомлення.

"ANTHOR LIES AT THE FOOT OF KARATOR, YONDER VOLCANO," VOLTHAR SAID. "THE BODIES OF THEIR DEAD KINGS ARE CONSIGNED BY THE ANTHOREANS TO ITS FIERY PITS."

"THERE IS ANTHOR, THE CITY OF THE LION MEN," HE SAID, AS THEY STOOD ON THE INNER RIM OF THE PLATEAU. "IT IS IN THIS GREAT VALLEY, KNOWN AS THE PLAIN OF LIONS, THAT THE ROYAL HOUSE AND NOBLES OF ANTHOR HOLD THEIR GREAT HUNTS."

3235

— Антор лежить у підніжжа Каратору, он того вулькану, — сказав Волтор. — Тіла своїх покійних королів ховали антореанці в огнений ямі.

—Там лежить Антор, місто леволюдей, — казав він, коли вони стояли на внутрішньому краю височорівні. — А це велика долина, звана рівниною левів, на якій королівський дім і шляхта анторів відбували своє велике полювання.